

Strategins syfte

Syftet med fauna- och viltvårdsstrategin är att:

- säkerställa en gynnsam bevarandestatus¹ för det vilda djurlivet, och på så sätt också stärka möjligheterna till rika naturupplevelser.
- förebygga eller minska antalet konflikter och konsekvenser som kan uppstå mellan djur och människor, exempelvis i bostadsområden eller i trafiken.
- om möjligt, mildra klimatförändringarnas effekter för djurlivet.

Dokumentet gäller för

Natur- och trafiknämnden

Inledning

Rent vatten, frisk luft, ett rikt växt- och djurliv och en god bebyggd miljö kännetecknar Nackas miljöambitioner. Nackas översiktsplan med grönstruktur- och kustprogram hanterar på en övergripande nivå olika aspekter när Nacka växer. På detaljnivå krävs ytterligare verktyg för att skapa en hållbar och positiv utveckling i kommunen. Fauna- och viltvårdsstrategin är ett led i det arbetet.

Fauna- och viltvården har stor betydelse för kommuninvånarnas naturupplevelser och för biologisk mångfald. Nacka kommun är en av Sveriges snabbast växande kommuner. Det påverkar naturen och djurlivet på många olika sätt. Dels genom att naturmark omvandlas till parkmark eller tas i anspråk för bebyggelse, dels genom att besöksstrycket i den natur som finns kvar ökar då kommuninvånarna blir fler. Hoten om ett förändrat klimat är en annan faktor som kan få stor påverkan på växt- och djurliv.

Sveriges kommuner har ett ansvar för faunavården, framförallt genom sitt ansvar för den fysiska planeringen. Kommunen är som markägare också skyldig att bedriva aktiv viltvård enligt jaktlagen (1987:259).

AVGRÄNSNINGAR

Strategin omfattar de flesta vilda djurslag: från groddjur, bäver och fåglar till vårt största klövvilt älgen. I strategin ingår däremot inte fiske-, fiskevårds- och vattenvårdsfrågor. Dessa frågor behandlas i kommunens handlingsplan för EU:s vattendirektiv och i organisationen av sjöarnas drift och underhåll.

¹¹ Med bevarandestatus för en art avses summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer.

Diarienummer	Fastställd/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
NTN 2016/170-336	20160224	Natur- och trafiknämnden	Natur- och trafiknämnden	Park- och naturenheten

Faunavårdsinsatser

Faunavård omfattar alla vilda djurarter inom ett geografiskt område, alltifrån fisk, till grod- och kräldjur, insekter och vilt. En viktig utgångspunkt för faunavården är att identifiera arternas status och framtidsutsikter för att möjliggöra insatser som syftar till att stödja och skydda hotade eller sårbara arter.

Faunavårdsinsatserna ska i första hand bedrivas med utgångspunkt från **Nackas lokala indikatorarter**, med hjälp av upprättade **skötselplaner** på kommunens naturmark och **särskilda insatser** för rödlistade arter eller arter som riskerar att försvinna.

NACKAS LOKALA INDIKATORARTER

Utgångspunkten är att de har samma anspråk på sin livsmiljö som andra, viktiga arter eller artgrupper. Genom att Nackas lokala indikatorarter gynnas, så gynnas även andra arter.

Nackas lokala indikatorarter är törnskata, igelkott, trollslända, vattensalamander, solitära bin, bastardsvärmare, skogsduva, mindre hackspett och havsöring.*

*Nya indikatorarter kan vid behov läggas till eller ersätta befintliga.

En lokal indikatorart:

- är en art vars bevarande även säkerställer andra arter med liknande krav på livsmiljöers kvalitet och kvantitet.
- är ett verktyg som gör det lättare att kommunicera fauna- och viltvårdsfrågor med olika aktörer såsom tjänstemän, entreprenörer och nackabor.
- gör det möjligt att genom inventeringar övervaka miljöförändringar och se effekter av skötseln, skapa och gynna biotoper vid skötsel och i samband med nyanläggningar.

SKÖTSELPLANER

Skötselplaner upprättas för en effektiv drift och uppföljning av Nackas naturmarker. Skötselplanerna beskriver olika biotoper samt skötsel och mål av dessa med syftet att gynna växt- och djurliv och skapa rika naturupplevelser.

SÄRSKILDA INSATSER

Kommunen ska genomföra särskilda satsningar för rödlistade arter eller arter som riskerar att försvinna. Det kan t ex vara att restaurera våtmarker, säkerställa viktiga passager över vägar för grodor, i dialog med ornitologerna inventera och förvalta fågelholkar och holkar för fladdermöss och slätter av gräsmarker för att gynna fjärilar.

Viltvårdsinsatser

Viltvård handlar om åtgärder för att bevara vilt och främja en lämplig utveckling av viltstammarna, det vill säga stammarna av däggdjur och fåglar inom ett geografiskt område.

Viltvårdsinsatserna på Nacka kommuns marker ska vara inriktad på att balansera djurpopulationerna på ett sätt som bidrar till friska och livskraftiga viltstammar och ge rika naturupplevelser. Viltvården ska förebygga de skador och olägenheter som kan förorsakas av alltför stora viltstammar, av skadedjur, sjuka djur eller av djur som uppehåller sig på olämpliga ställen.

I viltvården ingår all jakt i kommunen, sammanställningar över skjutet vilt och viltolyckor och genomförande av inventeringar. Åtgärder ska genomföras för att förhindra olyckor och skador och för att säkerställa gynnsam bevarandestatus med friska och livskraftiga populationer. Kommunen ska upprätta skriftliga avtal med tomträttsinnehavare och samverka med berörda aktörer.

JAKT

Jakten på Nacka kommuns marker ska hanteras enligt ett strikt säkerhetstänkande. All jakt ska hanteras enligt upprättade jaktinstruktioner som ska styra all planering och genomförande av jakt- och skyddsjaktsuppdrag. Jakten ska inte genomföras med fler deltagare än naturområdets beskaffenhet och storlek kräver. I de fall kommunen upplåter mark genom arrende, skötsel- eller andra nyttjanderättsavtal ska kommunen behålla rätten till skyddsjakt och stödutfodring.

Kommunens målsättning är att genom avtal med tomtägare och tomtägarföreningar, skaffa möjlighet att genomföra skyddsjakt på privat mark inom tätbebyggda områden.

VILTOLYCKOR

Viltolyckor kan leda till skadade människor, lidande för viltet och höga kostnader för den enskilde, samhället och försäkringsbolagen. Trafik-, väg- samt park- och naturenheten ska samverka för att planera åtgärder som förebygger olyckor.

Sådana åtgärder kan vara att:

- viltstammen reduceras eller lockas till andra platser t ex med utfodring.
- vägområden görs mindre attraktiva för viltet genom förändringar av vägmiljö och vegetation, till exempel siktröjning.
- viltstängsel sätts upp för att hindra djuren från att gå ut på vägen.
- varningsskyltar sätts upp för trafikanterna.

ÅTGÄRDER FÖR ATT BEGRÄNSA OLIKA ARTER

Sveriges flora och fauna förändras ständigt, men alla nytillskott är inte välkomna. Främmande arter, det vill säga arter som inte naturligt förekommer i Sverige, kan påverka andra arter negativt. Saknas naturliga fiender kan invandrande arterna tränga undan naturligt förekommande arter i vissa livsmiljöer. Vissa djurarter kan av olika

skäl störa och skada människor och samhälle eller utgöra ett hot mot sällsynta och sårbara arter.

- Kommunen ska kontinuerligt följa upp och besluta om åtgärder vid spridning av främmande arter, när vissa arter ökar drastiskt i antal eller när arter riskerar att hota sällsynta och sårbara arter.
- Kaniner och vildsvin kan ställa till stor skada och de är svåra att bekämpa när de väl etablerat sig i stora populationer. Nolltolerans för dessa arter gäller därför i Nacka kommun. Nolltolerans gäller även arter som är listade i naturvårdsverkets nationella strategi för främmande arter, såsom mårhund och mink.
- Förvaltningsplaner för djurarter som kan orsaka skada skall upprättas. Exempel på aktuella arter är vitkindad gås och i viss mån även kanadagås som vållar olägenhet på allmän plats och kan uppträda aggressivt. Andra aktuella arter i kommunen är bäver, rådjur och grävling. I vissa fall går det att locka djur som gör skada till andra områden. I andra fall krävs skydds jakt.

ÅTGÄRDER FÖR ATT BEKÄMPA SJUKDOMAR

Sjukdomar hos vilda djur kan sprida smitta. Upphittade vilda djur där sjukdom misstänks ska alltid skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt för undersökning. Finns belägg för sjukdom ska om möjligt skydds jakt genomföras på Nacka kommuns marker för att begränsa smittspridning. I dagsläget är rävs kabben på Nackas rävar mycket aktuell. Kommunen ska ha en beredskapsplan för när sjukdomar breder ut sig i vilda djurs populationer, liksom vid pandemier (utbrottet av fågelinfluensa 2006 är ett exempel på pandemi).

STÖDUTFODRING

Syftet med att utfodra viltet kan vara att stötta viltstammens utveckling, förhindra att djuren svälter ihjäl kalla och snörika vintrar, men också att locka djur till mindre skadepåverkade områden. För stödutfodring på Nacka kommuns marker gäller bland annat att utfodringsplatserna ska hållas rena och vara avskilda och fria från störningar. Skadat eller förorenat foder kan bli en smittkälla och locka till sig skadedjur. Endast naturligt foder ska användas och för utfodring av sjöfågel hela sädeskorn.

MINSKA STÖRNING

Djur är i olika utsträckning känsliga för störningar. Det är viktigt att skaffa kännedom om var särskilt störningskänsliga djurarter uppehåller sig, för att kunna vidta skyddsåtgärder. Det kan röra sig om att skapa skyddsområden eller se till så att publikdragande friluftaktiviteter styrs bort från dessa områden. Orientering och lösspringande hundar är två aktiviteter som riskerar att skada viltet. Kommunen ska därför ha riktlinjer för hur orienteringar och hundrastning i naturenområdena kan genomföras med minsta möjliga störning för djurlivet.